

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Daad en discussie: links geweld: de invloed van interne discussie en overheidsrespons

Hanselman, B.T.G.

Citation

Hanselman, B. T. G. (2025, January 10). *Daad en discussie: links geweld: de invloed van interne discussie en overheidsrespons*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4175395>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4175395>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

DAAD EN DISCUSSIE

Links geweld: de invloed van interne discussie en overheidsrespons

Proefschrift

ter verkrijging van

de graad van doctor aan de Universiteit Leiden,

op gezag van rector magnificus Prof. Dr. Ir. H. Bijl,

volgens besluit van het college voor promoties

te verdedigen op vrijdag 10 januari 2025

klokke 10.00 uur

door

Bernardus Theodorus Gerardus Hanselman

geboren te Lichtenvoorde, Nederland

in 1950

Promotor: Prof. Dr. P.H.A.M. Abels

Co-promotor: Dr. G.M. van Buuren

Promotiecommissie: Prof. Dr. C.L.J. Caminada (voorzitter)

Prof. Dr. Ir. S.J.H. Rietjens (secretaris)

Prof. Dr. B. A. de Graaf (Universiteit Utrecht)

Prof. Dr. Mr. B.B. Sizoo (Universiteit van Amsterdam)

Dr. M. Kowalski (Decaan NCTV-Academie)

Dr. J. Augusteijn

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	5
1.1 Onderzoeksopzet	11
1.2 Onderzoeksvragen	20
1.3 Verantwoording vooraf	21
Hoofdstuk 2: Theoretisch kader	24
2.1 Theorieën van politiek geweld	24
2.2 Definities van voor politiek geweld relevante begrippen	26
2.3 Politiek (gewelddadig) activisme	29
2.4 Manieren om politiek geweld te verklaren	30
2.4.1 Oorzaken van geweld	30
2.4.2 Remmen op geweld	32
2.5 ‘Dutch Approach’: het Nederlandse overheidsbeleid	33
2.6 Inperking en afbakening onderzoek	40
2.7 Inrichting onderzoek	41
Hoofdstuk 3: Methodologie onderzoek	43
Hoofdstuk 4: Resultaten	52
4.1 <u>Rode Jeugd, Rode Hulp en Rood Verzetsfront</u>	52
4.1.1 Rode Jeugd	53
4.1.2 Rode Hulp	61
4.1.3 Rood Verzetsfront	66
4.2 <u>De ‘Beweging’: ‘een evolutie van radicale stromingen’</u>	75
4.2.1 Antimilitarisme	79
4.2.2 Antiapartheid	91
4.2.3 Antifascisme/antiracisme	106
4.2.4 Anti-imperialisme	118
4.2.5 Orthodoxe krakers/PVK	180
4.2.6 Milieuactivisme en -extremisme	187

4.2.7 Autonomen	202
4.3 <u>De 'nieuwe' Beweging: meer single issue gericht</u>	210
4.3.1 Antiglobalisten	214
4.3.2 Antifascisme/antiracisme	225
4.3.3 Antiasielbeleid	237
4.3.4 Milieuactivisme en -extremisme	252
4.3.5 Dierenrechtenextremisme	261
4.4 Samenvattend: (discussie over) politiek geweld	271
Hoofdstuk 5: Conclusies	272
5.1 Verklaringen van politiek geweld en remfactoren	273
5.2 Conclusie eigen (praktijk)onderzoek	276
5.2.1 Geweld en discussie	277
5.2.2 Overheidsrespons	279
5.2.3 Desintegratie	282
5.3 Resultaten en effecten bijzondere inlichtingenmiddelen/'hidden factor'	283
Hoofdstuk 6: Slotbeschouwing en vooruitblik	287
Bibliografie	295
Appendix	312
Summary	319
Dankwoord	322
Curriculum vitae	324